

GŨTŨRĨRA WATHO

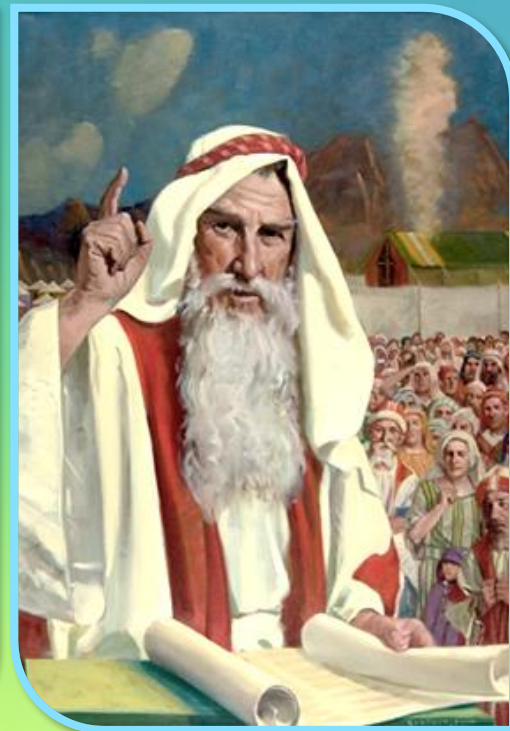

"Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,
"Ĩra andũ a Isiraeli ũndũ ũyũ:
'Nĩmweyona inyuĩ ene atĩ ndaaria
na inyuĩ ndĩ o
igũrũ: Mũtikanathondeke ngai ingĩ
cia kũhooyagwo hamwe na nĩ;
mũtikanethondekere ngai cia betha
kana ngai cia thahabu." ' " Thaama
20:22, 23, NKJV

Thutha wa kwanĩrĩra Decalogue (Mathani Ikũmi), andũ makĩũria Musa atuĩka mũigwithania wao na Ngai kuma hau gũthiĩ na mbere (Thaama 20:19). Kuma hĩndĩ iyo gũthiĩ na mbere, Ngai akĩne Musa mathani, nake akĩmahunjia kũrĩ andũ.

Mathani macio, metagwo “rũri rwa thiri rwa kĩrĩkanĩro,” matabarĩirwo kũiganania wega mũikarĩre ya Aisiraeli na nĩũndũ ũcio, o hamwe na (mabataranio mothe twĩyoneire thĩiniĩ wa ũrĩa kũrĩ ihinda-inĩ rĩrĩ)

Makoragwo marĩ, na ũkuhĩ, gĩko kĩrekĩka kĩa Mathani marĩa Ikũmi thĩiniĩ wa maciira ma o mũthenya mũtũrĩre-inĩ

Ũrĩa tũngĩtũrĩra watho:

- » Ũrĩa tũngĩhoreria Ngucanio(Tham 21:1-32)
- » Ũrĩa Tũngĩikara Andũ-inĩ (Tham 21:33-23:19)
- » Ũrĩa tũngĩgwatĩra ũhotani (Tham 23:20-33)

Ũrĩa tũngĩtaũkwō nĩ Watho:

- » Watho wa kwĩrĩhĩria.
- » Kĩheeo na Iherithia.

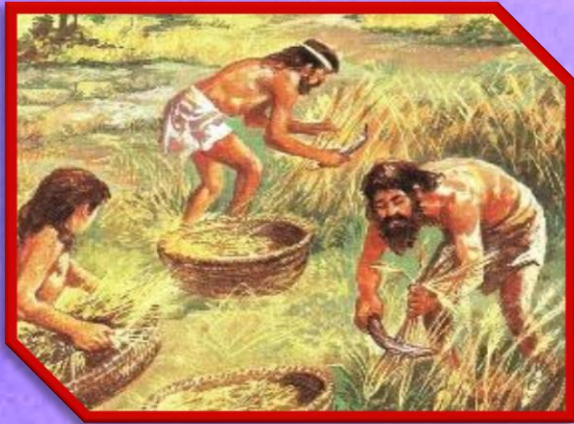
ŪRĪA TŪNGĪTŪRĪRA WATHO

ŪRĪA TŪNGĪHORERIA NGUCANIO

“Mündũ ūrĭa ũngĩgũtha mündũ amũũrage, ti-itherũ o nake no akooragwo.”
(Thaama 21:12)

Rũri rwa thiri rwa kĭrĭkanĩro wanjagia na kwagĩrithia maũndũ matatũ ma bata thĩiniĩ wa mĩkarĩre ya Ahibirania:

1. Ūkombo (Tham. 21:2-11)

- ☐ Athuri mohoragwo thutha wa mĩaka mũgwanja
- ☐ Atumia, matangĩahikire, o nao maheagwo wĩyathi.
- ☐ Mũthuri nĩ angĩatũrire e ngombo angĩeyendeire
ITUĩRWO RĪA GĪKUũ (Tham. 21:12-17)
- ☐ Nĩũndũ wa kũragana eyendeire
- ☐ Kũrĭ ūrĭa ũtihagia kana kũruma aciari ake
- ☐ Mũici wa andũ

2. Gũtihiio (Tham. 21:18-32)

- ☐ Kĭrĭkanĩro gĩa kũrĭha kĩ mbeca
- ☐ Kũhuna kũngĩagĩire, mũcirithania, na mũtumia ũcio (hamwe na mũthuri wa mũtumia) ũcio nĩo mekĩraga irĩhi

Mawatho maya mothe mageragia kũrũgamia ũhinyanĩrĩria na haranio gatagatĩ-inĩ ka andũ.

ŪRĪA TŪNGĪIKARA ANDŪ-INĪ

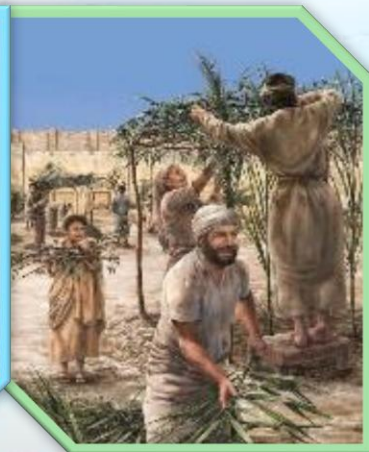
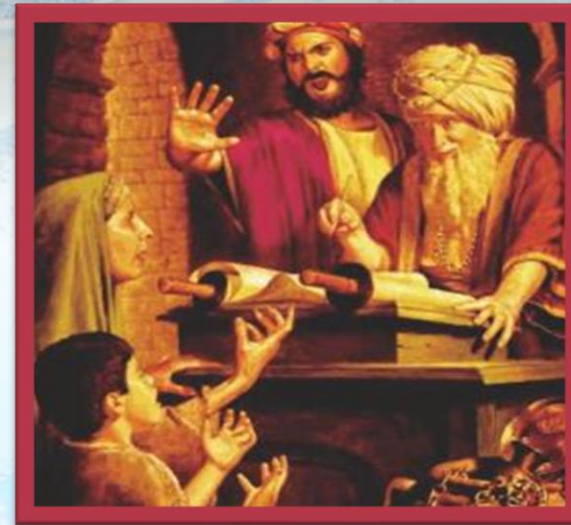
"Mündũ angiuha mũirĩtu gathirange ũtoorĩtio kũhikio, nake akome nake, no nginya arĩhe rūracio, nake mũirĩtu ũcio atuĩke mũtumia wake."

(Thaama 22:16 NIV)

Ngai ndaiganĩire tu atĩ atũtuge na "mũthingi" wa Watho na areke tũmarutithie wĩra ũrĩa tũkuona matwagĩrĩire. Atũheire nginya o na mĩhiano mĩrũmu nĩguo tũhote kũmekĩrĩra ũrĩa kwagĩrĩire.

Mĩhiano ĩno ikururanĩtie nginya na mĩrũire ya nyamũ na ĩrĩa ĩngĩ (Tham. 21:35-36); gũkomba na gũkomanĩra (Tham. 22:14-15); ũtũũro mbere ya ũhikano (Tham. 22:16), oũguo, oũguo.

Mwĩkĩrĩro wa mwanya igũrũ rĩa kũgitĩra arĩa ahinyĩrĩrĩku na ekĩrĩre mĩhaka, hatarĩ kũmahe umithio ũtarĩ kĩhoto—ta kuga, hatarĩ kwogomia kĩhoto kũmaguna kana kũmahinyĩrĩria (Tham. 22:21-23; 23:2-3, 6).

Gũkorwo marĩ kĩrĩkanĩro gatagarĩ ka Ngai na andũ Ake, mathani maya nĩ makuruhanĩtie njĩra ĩrĩa twagĩrĩirwo kũmwona We nayo. Kwongerera harĩ mahurũka ma Thabatũ, kwarĩ na kĩrĩkanĩro gĩa kũiga maruga marĩa matũririkanagia gũkũrwo gwitũ kuma wĩhia-inĩ, ũgitĩri wa Ngai, na riri ũrĩa ũrĩa ũtwetereire matukũ mokĩte.

ŪRĪA TŪNGIGWATĪRA ŪHOTANI

“Na rĩrĩ, nĩ nĩndĩratũma mũraika athĩ mbere yanyu, amũrangĩre njĩra-inĩ na amũkinyie handũ harĩa ndĩmũhaarĩrie” (Thaama 23:20)

Nĩkĩĩ Ngai ataheire Iburahimu bũrũri wa a-Kanani? “nĩgũkorwo mehia ma Aamori matikinyĩte harĩa ho” (Kĩa. 15:16).

Thutha wa mĩaka magana mana ya wega/ūtugi, A-Kanani matiagarũrĩte mĩthiire yao. Rĩarĩ ihinda rĩa kũnengerana bũrũri kũrĩ Aisiraeli, na thayũ! (Tham. 13:17)

Angĩkorwo Ngai nĩ amarehete kuma Misiri atekũreka marũwe-rĩ, akagayania iriya merĩ, na kĩama akamahũnia, na kũmatongoria na Mũraika Wake... ndangĩahotire kũmahe Kanani mategũkũrũĩrĩra o ene?

**Ngai akĩra Aisiraeli
ũrĩa magĩrĩrwo nĩ
gwĩka**

**Mathikĩrĩrie
mũgambo Wake,
nĩguo Ngai atuĩke
thũ kũrĩ thũ ciao
(23:21-22)**

**Matungate o Ngai
wiki, nĩguo
amehererie
mĩrimũ yothe
(23:24-26)**

**Matikagĩe
ngwatanĩro na a-
Kanani, nĩguo
matigathathaiye
Ngai ciao
(23:32-33)**

**Ngai akĩra Aisiraeli
ũrĩa egwĩka**

**Nĩ agatũma Mũraika Wake
amatongorie na
amaingĩrie [ũgitĩri] (23:20)**

**Mũraika agathiĩ mbere yao
na amakinyie Kanani
[kũmonererio] (23:23)**

**Agatũma kĩmakanio kũrĩ
aikari akuuo (23:27)**

**Agatũma magi cimeherie
moime biũ (23:28)**

**Akameheria kahora kahora
(23:29-30)**

**Akamaneana mok-inĩ ma
Aisiraeli onginya mamathe
kuma Mediteraneani o
nginya Farati (23:31)**

**“Kũhĩtũkĩra njiarwa Watho wa Ngai
ũmenyereirwo taguo gĩkĩro kĩa igũrũ
makĩria kĩa mĩtugo ya mũikarĩre mĩega. Ti
ciothe cia mĩthondekerero ya gĩ-cayanici
kana mĩ-ĩcirĩrie ya meciria marĩ maciaro
manahota kuona werũ wĩra ũmwe wa bata
ũtahumbĩtwo nĩ rũri rũrũ rwa hitho.**

**Watho wa Ngai nĩguo ũgitĩri wa muoyo na
indo na gĩkeno. Waheanirwo ũtũheage
ũgitĩri witũ wa thaa ici na wega wa tene
tene.”**

ŪRĪA TŪNGĪTAŪKWO NĪ WATHO

WATHO WA KWĨRĨHĨRIA

“riitho rĩrĩhagio na riitho, na igego rĩrĩhagio na igego, na guoko kũrĩhagio na guoko, na kũgũrũ kũrĩhagio na kũgũrũ,” (Thaama 21:24)

Rĩrĩa Jĩsũ aheanaga Ndũmĩrĩri ya Kĩrĩma-inĩ, aninire watho wa wĩrĩhĩria (Mt. 5:38-42) ... kana ndekire ũguo?

Rĩandĩko “nĩ mũiguĩte ũrĩa kwerĩtwo... no ndĩramwĩra ũũ” ndeheririe watho ona ũmwe (Jĩsũ ahũthĩrire o mĩhari ĩrĩa yugaga “ndũkanoragane” kana “ndũkanatharania,” no ndarĩ na rĩciria rĩa kũmanina). Kwaria ma, Jĩsũ hĩndĩ ciothe ambararagia Watho, akaũtwarithia nambere, na akiũhe ũma uuge waguo

Ndarĩ kũna ũma atĩ wendi wa watho nĩ kwĩrĩhĩria atĩ mũndũ no arutwo ritho rĩake kana arengwo guoko gwake nĩũndũ wa gwĩka ũrĩa ũngĩ ũũru.

Watho wekĩrĩtwo wa kũgirĩrĩa kwĩrĩhĩria, gũthengia kaimana ngucanio cia ũitangi wa thakame, na kũgirĩrĩa wĩrĩhĩria mbere ũtuĩria. Wanangĩku warĩ ũtarĩrĩtwo nĩ atuanĩri, ningĩ rĩ, irĩhi rĩa kĩmbeca rĩmũigana rĩekĩragwo na rĩkarĩhwo. Ciĩko ici ciambararagio nĩguo irigĩrĩrie andũ kuoya watho moko-inĩ mao. Kĩhooto nĩkĩabataraga gĩkwo, no gĩ thĩiniĩ wa Watho wa Ngai.

KĪHEEO NA IHERITHIA

"No rĩĩ, angĩkorwo ekĩte ũguo atekwenda-rĩ, no gũtuĩke nĩ Ngai ũtũmĩte ũndũ ũcio wĩkĩke, nake mũndũ ũcio nĩakoorĩra kũndũ kũrĩa ngaathuura" (Thaama 21:13 NIV)

Thuti ya wĩrĩhĩria ikoragwo ieyenjeire mĩri mĩrikĩru thĩiniĩ waitũ. Na ũkoragwo ũrĩ ũndũ ũtarĩ ũigananĩrĩru na ũru ũrĩa twamũkĩrĩte: "Angĩkorwo ũnjĩkĩte ũũ nĩ, ngũmwĩka ũru makĩria."

Jĩsũ aratwĩta twĩke wĩgariĩ wa merirĩria maitũ marĩa twĩriragĩria: kũrĩhia ũru na wega (Mt. 5:44). Kwogwo kĩhoo to kĩha? Nũũ ũkarĩha mwĩhia kĩrĩa kĩmwagĩrĩire?

Ngai ndatwĩraga atĩ mũcogothi ndakaherithio, kana atĩ gĩko o gĩothe kĩrege kũrĩhĩrio. No nĩatwĩraga weega atĩ Nĩwe ũgakorwo arĩ mũrĩhĩria (Aro. 12:19-21).

Ona gũtuĩka wĩrĩhĩria wa mũndũ mwene nĩ wĩkĩrĩrwo mũno thĩiniĩ wa rũri rwa hitho ya kĩrĩkannĩro, wahingahingagwo na gũthondekwo kwa gĩkundi kia igoti rĩa kĩhoo to rĩa kũgirĩrĩria ũhatĩrĩria (Tham. 21:12-13, 22; 22:8-9).

Gũtirĩ mũndũ ona ũmwe ũhamwe ũngĩtũ arũgamĩte ta mũcirithania, igoti, na mũtuanĩri. Angĩkorwo iherithanio no mũhaka rĩkĩke, rĩkĩkaga kũhĩtũkĩra mũtaratara mwega wa igoti. Na Kristũ agakorwo arĩ We arĩ igoti iinene na Mũtuanĩri wa mũico.

“Ta Mũmbi wa indo ciothe, Ngai nĩwe Mwathi igũrũ wa ciothe, na Agĩrĩrwo ahinyĩrĩrie watho Wake guothe thĩiniĩ wa ũmbi. Angĩtia ũndũ mũnyinyi kuma kũrĩ ciũmbe Ciake gũkĩra gũtĩya watho Wake kũngĩkorwo arĩ kũmateanĩria mahaagane. Kũrega kũherithia agarari a watho Wake kũngĩkorwo arĩ kũigĩrĩra ũmbi thĩiniĩ wa gĩthagathago. Watho wa mũikaranĩrie mwega nĩ rũirigo rwa Ngai gatagatĩ ka mũndũ ta mũrũgami na wĩhia. ũguo ũgĩ ũtangĩreka ũigĩte mbere ya andũ ũtiganu wa wega na ũru, gatagatĩ ka wĩhia na ũtheru.”

EGW (The Signs of the Times , June 5, 1901)